

УДК 811.131.1'373.611:821.131.1-31.09

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 21.12.2022 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 23.12.2022 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 99.28 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2023.43.07>

ЛІНГВОПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ АФІКСАЛЬНИХ ДЕРИВАТИВ У ЛІТЕРАТУРІ ВЕРИЗМУ (НА ПРИКЛАДІ РОМАНУ Л. КАПУАНИ “IL MARCHESE DI ROCCAVERDINA”)

Анастасія Олегівна Селіверстова (м. Київ, Україна)

nastasiiia_s@knu.ua

магістрантка кафедри романської філології
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
(Міністерство освіти і науки України)
01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Афіксація широко представлена в італійській мові та є найбільш продуктивною словотвірною моделлю. У статті розглядаються особливості функціонування афіксальних дериватів в італійській літературі епохи веризму на прикладі роману Л. Капуани “Il Marchese di Roccaverdina”. Як правило, вибір того чи іншого афікса безпосередньо пов'язаний із соціальною та культурною сферою життя суспільства, а також мовною картиною світу етносу. Проаналізовано особливості функціонування суфіксальних та префіксальних словотвірних моделей з точки зору вираження емоційно образних стилістичних відтінків, а також виконано лінгвопрагматичний аналіз деривованих одиниць. Розглянуто особливості вживання зменшувально-пестливих та збільшувально-згрубілих суфіксів, проаналізовано їхні функції та конотативні значення. Також розглянуто особливості використання префіксів у явищі деривації із урахуванням тогочасних етнографічних, історичних та культурологічних компонентів. З'ясовано, що найбільш вживаним способом утворення афіксальних дериватів у літературі веризму є суфіксація.

Ключові слова: *словотвір, афіксація, афіксальні деривати, оцінні афікси, емоційність, суфіксація, префіксація.*

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Лінгвопрагматичні особливості функціонування афіксальних дериватів у літературі веризму (на прикладі роману Л. Капуани “Il marchese di roccaverdina”) (Українською) [Lingvopragsmatychni osoblyvosti funkcionuvannja afiksalnyh deryvativ u literaturi veryzmu (na prykladi romanu L. Kapuany “Il marchese di roccaverdina”)]

© Селіверстова А. О. [Seliverstova A. O.], nastasiiia_s@knu.ua

**LINGUOPRAGMATIC FEATURES OF THE FUNCTIONING OF AFFIXAL
DERIVATIVES IN VERISMO LITERATURE (ON THE EXAMPLE OF
L. CAPUANA'S NOVEL "IL MARCHESE DI ROCCAVERDINA")**

Anastasiia O. Seliverstova (Kyiv, Ukraine)

nastasiia_s@knu.ua

Master student at Romance Philology Department
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

Affixation is widely represented in the Italian language and is the most productive word-forming pattern. The article examines the peculiarities of the functioning of affixal derivatives in the Italian literature of the verismo era. As the example, the novel "Il Marchese di Roccaverdina" of L. Capuana was taken. As a rule, the choice of affix is directly related to the social and cultural sphere of society's life, as well as the linguistic picture of the world of the ethnic group. The peculiarities of the functioning of suffix and prefix word-formation models from the point of view of expressing emotionally figurative stylistic nuances were analyzed, as well as a linguo-pragmatic analysis of derived units was made. The features of the use of diminutive-affectionate and augmentative suffixes are considered, their functions and connotative meanings are analyzed. The peculiarities of the use of prefixes in the phenomenon of derivation are also considered, taking into account the contemporary ethnographic, historical and cultural components. It was discovered that the most used way of forming affixal derivatives in the literature of verismo is suffixation.

Key words: *word formation, affixation, affixal derivatives, evaluative affixes, emotionality, suffixation, prefixation.*

Словотвір як окремий розділ науки про мову вивчає зв'язки й структурні типи слів, їх морфемний склад, структуру і способи деривації. Наразі актуальною проблемою є вивчення афіксальних дериватів у літературі італійського веризму, а також особливостей їхнього функціонування у тексті, оскільки власне вивченню явища афіксальної деривації в епоху веризму приділено недостатню увагу.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питаннями особливостей словотвору в різний час займалися як вітчизняні науковці-мовознавці (О. Селіванова, В. Несенко, Ф. Фляйшер, І. Степанова, М. Чередниченко), так і

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Linguopragmatic Features of the Functioning of Affixal Derivatives in Verismo Literature (on the Example of L. Capuana's Novel "Il Marchese di Roccaverdina") (in Ukrainian) [Lingvopragmatychni osoblyvosti funkcionuvannja afiks'al'nyh deryvativ u literaturi veryzmu (na prykladi romanu L. Kapuany "Il marchese di roccaverdina")]

© Seliverstova A. O. [Seliverstova A. O.], nastasiia_s@knu.ua

зарубіжні (В. Виноградов, М. Дардано, П. Трифоне; Ф. Монтерміні, С. Скалізе, Н. Гранді). Дослідивши наявну літературу з цієї теми, було виявлено, що особливості явища афіксальної деривації в італійській мові, а також функції афіксів у літературі епохи веризму є недостатньо вивченими, чим і пояснюється актуальність проведення нашого дослідження.

Мета статті полягає у розгляді способів афіксальної деривації у літературі італійського веризму та у дослідженні прагмалінгвістичних особливостей їхнього функціонування у тексті. Як матеріал для дослідження взято роман італійського письменника-вериста Луїджі Капуани “Il marchese di Roccaverdina”.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні завдання:

1. Розглянути та дослідити функціональні особливості афіксальних дериватів італійської літератури на прикладі роману епохи веризму.

2. Проаналізувати лінгвопрагматичні аспекти використання афіксальних дериватів у романі Л. Капуани “Il Marchese di Roccaverdina”.

У результаті виконаної роботи були розглянуті та досліджені способи афіксальної деривації, проаналізовано лінгвопрагматичні аспекти використання афіксальних дериватів у тексті, а також визначено їхні особливості функціонування із урахуванням тогочасних етнографічних, історичних та культурологічних компонентів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Афіксація широко представлена в італійській мові та є найбільш продуктивною словотвірною моделлю. Як зазначають дослідники, “афіksam належить первинна функція творення слів. Інші засоби у цій ролі є вторинними” [6, с. 177]. Афіксом називають морфему, яка приєднується до кореня та виконує функцію утворення слів. Фактично, афікс – це загальне поняття для префіксів, суфіксів та деяких інших частин слова [3, с. 168]. Відповідно до Енциклопедії мови та лінгвістики афікс – це морфема, яка межує з коренем, але не є ним; афікс виступає перш за все складовою частиною слова, а не фрази чи речення [4, с. 83]. Традиційно афікси поділяються на префікси, які передують формі, до якої приєднуються, суфікси, які слідують їй, та інфікси, які знаходяться в її складі [5, с. 9]. При цьому суфіксація в італійській мові, як і в більшості індоєвропейських мов, є основним способом деривації. Відсутність мов без суфіксів підтверджує, що «...суфікси виявляються у певному сенсі «найбільш прототиповими» афіксами» [2, с. 90].

В італійській мові афікси часто додаються до основи слова задля того, аби

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Лінгвопрагматичні особливості функціонування афіксальних дериватів у літературі веризму (на прикладі роману Л. Капуани “Il marchese di roccaverdina”) (Українською) [Lingvopragmatychni osoblyvosti funkcionuvannja afiksah'nyh deryvativ u literaturi veryzmu (na prykladi romanu L. Kapuany “Il marchese di roccaverdina”)]

© Селіверстова А. О. [Seliverstova A. O.], nastasiiia_s@knu.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

передати різноманітні засоби для вираження емоційно образних стилістичних відтінків. Наприклад, слова зі зменшувально-пестливими або збільшувальними суфіксами використовуються для передачі різноманітних емоцій, ставлення до предмета чи персонажа, його оцінки чи характеристики. Таким чином, зменшувальні та збільшувальні суфікси, стаючи носіями емоцій та оцінок, перетворюються на емоційно-оцінні суфікси суб'єктивної оцінки [1, с. 487-490].

Аналіз дериваційних процесів, пов'язаних із використанням оцінних афіксів, дозволяє визначити роль “емоційності” не лише у розмовній мові, а й у художньому тексті, і навіть пов'язати цей процес із відображенням у мові національної свідомості, культури, традиції народу. Саме тому у художньому мовленні склалася давня традиція стилістичного використання слів з афіксами суб'єктивної оцінки. Звернення письменників до експресивного словотвору у різні епохи відображувало не лише лінгвістичний смак часу, а й умовності літературних стилів і методів.

Сьогодні опис емоційно-оцінної конотації квалітативних форм у світлі лінгвокультурології є актуальним завданням. Це зумовлено тим, що вибір того чи іншого афікса для певного іменника чи прикметника безпосередньо пов'язаний із соціальною та культурною сферою життя суспільства, а також мовною картиною світу етносу. Семантична структура слова крім лексичного компонента включає також етнографічний, історичний та культурологічний компонент.

Італійська література веризму – це твори письменників кінця XIX ст., які всю увагу зосереджували на гострих соціальних проблемах суспільства, а соціальну несправедливість взагалі розглядали як фатальний закон. Веризм також називають різким відображенням дійсності. Італійський літературний рух висуває на перший план підвищений інтерес письменників до тогочасної соціальної реальності. Веристи зображували ситуації південної Італії, що були сповнені злиднями, труднощами, моральним виснаженням людей. Їх персонажі – фермери, рибалки, шахтарі: власне, скромні простолюдини, робітники, чий психологічний і мовний всесвіт письменники-веристи намагаються відтворити із використанням явищ оцінно-емоційної деривації [7]. Вони описували життя звичайних людей, намагаючись винести його на противагу капіталістичному хижацтву.

У романі одного із найвизначніших представників веризму, італійського письменника Л. Капуани “Il marchese di Roccaverdina” продемонстровані

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytan'nja pragmalingvistyky])

Linguopragmatic Features of the Functioning of Affixal Derivatives in Verismo Literature (on the Example of L. Capuana's Novel “Il Marchese di Roccaverdina”) (in Ukrainian) [Lingvopragmatychni osoblyvosti funkcionuvannja afiks'al'nyh deryvativ u literaturi veryzmu (na prykladi romanu L. Kapuany “Il marchese di roccaverdina”)]

© Seliverstova A. O. [Seliverstova A. O.], nastasiia_s@knu.ua

взаємовідносини між феодалами та простими людьми на Сицилії наприкінці XIX – початку XX століття. Кожний селянин живе за рахунок сільського господарства та ремесла: хто має більше землі, той має значення та впливовість. Хто має всю землю, той і є володарем усього округу. Автор описує особливості місцевості, де вони проживали, використовуючи явища афіксації:

- “*Dalla parte del viale che conduceva lassù, la casa dei Roccaverdina aveva l'entrata a pianterreno, mentre dal lato opposto la facciata di pietra intagliata si elevava con tre alteri piani su le povere casette di gesso dalle quali era circondata*” [8, с. 4]: зменшувально-пестливий суфікс *-ette* у слові *casette* вказує на те, що звичайні люди живуть скромно, у маленьких хатинках з гіпсу, вони не мають ніякої влади і належать до тої верстви населення, яка має дуже багато працювати, щоб вижити. Злиденність та бідність народу також підкреслюється епітетом *povere* для зображення складних умов існування;
- “*Vuol bene alla casina, colà?*” [8, с. 6]: у слові *casina* зменшувально-пестливий суфікс *-ina* знову підкреслює бідність місцевого населення. Це питання ставить маркізу простий старенький селянин, роблячи акцент на тому, що він власноруч, своїми силами та важкою працею побудував собі маленьку хатинку, на відміну від господаря, який ні дня у житті не пропрацював, але при цьому мешкає у величезному просторому палаці;
- “*Al velato chiarore lunare i campanili, le cupole delle chiese di Ràbbato si scorgevano nettamente tra la bruna massa delle case affollate nell'insenatura della collina*” [8, с. 5]: прикметник *affollate* (дер. від *folla*) утворений за допомогою префікса *-a*, який вживається для утворення парасинтетичних дієслів, та суфікса *-ate*, який використовується для утворення прикметників. Л. Капуана вживає цю метафору на опис хатинок, які розташувалися у своєрідній «бухті» пагорба, ніби ховаючись від усіх, щоб підкреслити, що у хатинках проживало достатньо багато людей, бо чимало селян не мали змоги жити окремо, тому доводилося тіснитися. Окрім цього, у наведеному фрагменті тексту *le cupole delle chiese... si scorgevano nettamente tra la bruna massa delle case affollate nell'insenatura della collina* автор підкреслює непримітність бурої маси хатинок (*la bruna massa delle case*), що юрмилися в глибині пагорба, у той час як серед них виблискували дзвіниці та куполи церков.

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Лінгвопрагматичні особливості функціонування афіксальних дериватів у літературі веризму (на прикладі роману Л. Капуани “Il marchese di roccaverdina”) (Українською) [Lingvopragmatychni osoblyvosti funkcionuvannja afiksalnyh deryvativ u literaturi veryzmu (na prykladi romanu L. Kapuany “Il marchese di roccaverdina”)]

© Селівєрстова А. О. [Seliverstova A. O.], nastasiia_s@knu.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

При цьому автор дає зовсім протилежну оцінку головному герою роману – маркізу – та його замку, який боком приліпився до вершини гори та звисає над містечком Раббато, ніби нагадуючи всім, хто тут господар. Окрім того, опис маркіза зіставляється з наближенням сильної зливи, якій передують блискавки та грім (*Infatti lampeggiava e tuonava; già rari goccioloni schizzavano dentro dall'aperta vetrata del terrazzino*), що фактично передає внутрішній стан героя – всередині нього все розривається від мук совісті. Метафора *rari goccioloni* нібито є відображенням великих, але таких поодиноких і нечастих сльозин, що покрапували у душі маркіза. І знову бачимо антитезу у реченні *goccioloni – terrazzino*, яка підкреслює незначущість та малість побутових предметів, та натомість вказує на емоційно нестабільний внутрішній стан маркіза.

Більше того, письменник використовує афіксальні деривати, щоб не просто описати місце проживання головного героя, але й показати, ким він є насправді, розкрити внутрішні якості героя: “*La casa dei Roccaverdina aveva l'entrata a pianterreno, mentre dal lato opposto la facciata di pietra intagliata si elevava con tre alteri piani su le povere casette di gesso dalle quali era circondata*”.

Перш за все, варто зазначити, що у наведеному тексті яскраво виражена антитеза *la facciata di pietra con tre alteri piani su le povere casette di gesso*, яка знову підкреслює бідність місцевого населення і водночас протиставляється невимовній заможності маркіза Роккавердіни. Метафора *la facciata di pietra intagliata* передає кам'яну суворість та холодну байдужість маркіза до всіх і всього.

У наступному уривку тексту *Gli altri lati... davano a chi guardava l'impressione che l'edificio si fosse sprofondato per un avvallamento della collina. Il terrazzino della sala da pranzo rispondeva a ponente, e il vento impetuoso lo investiva di faccia* бачимо також чимало тропеїчних фігур, зокрема:

- “*l'edificio si fosse sprofondato per un avvallamento della collina*” [8, с. 4]: префікс *-s* у прикметнику *sprofondato* використовується для утворення парасинтетичного дієприкметника, деривованого від прикметника *profondo*. Персоніфікація *l'edificio si fosse sprofondato* надає більш інтенсивного значення словосполученню і ще раз вказує на те, що палац уже давно «просів», завалився у западину, як і все людяне всередині маркіза;
- “*Il terrazzino della sala da pranzo rispondeva a ponente*” [8, с. 4],

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Linguopragmatic Features of the Functioning of Affixal Derivatives in Verismo Literature (on the Example of L. Capuana's Novel “Il Marchese di Roccaverdina”) (in Ukrainian) [Lingvopragmatychni osoblyvosti funkcionuvannja afiksальnih deryativ u literaturi veryzmu (na prykladi romanu L. Kapuany “Il marchese di roccaverdina”)]

© Seliverstova A. O. [Seliverstova A. O.], nastasiia_s@knu.ua

“L'anticamera era piena di contadini e di operai, tutti in piedi attorno al tavolino dove il marchese, seduto, esaminava liste di conti scarabocchiate con grossa scrittura...” [8, с. 5] за допомогою зменшувально-пестливого суфікса *-ino* у словах *terrazzino*, *tavolino* Л. Капуана підкреслює велич та значущість маркіза, а також вказує на його зверхність. Маркіз поводить себе так, наче він володар усього живого – все йому має підкорятися, усе нижче та менше за нього;

- *“e il vento impetuoso lo investiva di faccia”* [8, с. 4]: прикметник *impetuoso* утворений за допомогою суфікса *-oso*; сама метафора *il vento impetuoso* говорить про силу та бурхливість вітру. Це також підкреслюється наступними словами *lo investiva di faccia*, які надають негативного відтінку реченню, підкреслюючи суворість погодних умов у місці проживання маркіза. Персоніфікація *il vento lo investiva di faccia* дає можливість провести певну паралель між кліматичними умовами та внутрішнім світом маркіза: такий же різкий, бурхливий вітер, як і маркіз;
- *“Il marchese però scendeva da cassetta appunto quando, raggiunta la pianura, lo stradone filava dritto a perdita d'occhio, tra il frinire delle cicale su per gli ulivi e il zirlare dei grilli tra le stoppie”* [8, с. 19]: вживаючи збільшувально-згрубілий суфікс *-one* у слові *stradone*, автор підкреслює велич та просторість вулиці, де проживав маркіз. Окрім цього, письменник використовує персоніфікацію *lo stradone filava dritto a perdita d'occhio*, тобто вулиця простягалася досить далеко, ніби знову підкреслюючи, що маркіз настільки величний, – все, що його оточує, має відповідати його рівню, починаючи від палацу і навколишніми пейзажами і закінчуючи людьми, які працюють на нього.

Достатньо велика кількість афіксальних дериватів зустрічається і в описі самих персонажів або їхньої поведінки. Луїджі Капуана приділяє чимало уваги кожному герою роману, тож, відповідно, щодо кожного із них можна проводити дескриптивний аналіз. Однак ми розглянемо лише певні афіксальні деривати, які використовуються письменником для загальної характеристики деяких персонажів, та визначимо їхні функції.

Головна героїня роману *“Il marchese di Roccaverdina”* – Агріпіна Сольмо, вірна та віддана кохана маркіза, яка, однак, не належить до дворянського роду і тому має жити у шлюбі з іншим чоловіком. Будучи простою дівчиною, автор

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Лінгвопрагматичні особливості функціонування афіксальних дериватів у літературі веризму (на прикладі роману Л. Капуани *“Il marchese di roccaverdina”*) (Українською) [Lingvopragmatychni osoblyvosti funkcionuvannja afiksaln'nyh deryvativ u literaturi veryzmu (na prykladi romanu L. Kapuany *“Il marchese di roccaverdina”*)]

© Селівєрстова А. О. [Seliverstova A. O.], nastasiia_s@knu.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

описує її як “*poveretta*” [8, с. 8], “*con occhi intenti e labra scolorite*”. Вживаючи епітет *poveretta* зі зменшувально-пестливим суфіксом *-etta*, автор начебто співчуває втраті Агріпіни, а також натякає на її скрутне фінансове становище та говорить про тяжку працю при цьому (“*una raccoglitrice di ulive* [8, с. 10]”). Описуючи Агріпіну, автор вдається до вживання асидентону, який вказує на схвильований емоційний стан персонажа, пришвидшений темп мислення.

У другому словосполученні *labra scolorite* прикметник вживається із префіксом *s-*, який вказує на відсутність певної якості – у цьому випадку, на відсутність кольору, на прозорі губи, тим самим роблячи акцент на її поганому вигляді, що передає внутрішній стан дівчини через утрату хоч і некоханого, але чоловіка.

Через своє незнатне походження Агріпіна постійно потрапляє під критику, пригнічення та обзивання від тих, хто має вищий статус та дворянське походження. Наприклад, тітка маркіза, баронеса, зневажливо йменує її “*quella donnaccia*”, “*la sfacciata*” [8, с. 10]. У першому випадку бачимо використання суфікса *-accia* у слові *donnaccia*, який має негативну конотацію та передає зневажливе ставлення до героїні. У другому – *la sfacciata* – автор вживає заперечний префікс *s-*, підкреслюючи “нахабність” бідної дівчини, яку покохав сам маркіз, та знову принижуючи її.

Дон Аквіланте – найбільш досвідчений у всьому місті, чесний та впевнений у собі адвокат маркіза Роккавердіни, любитель спиритизму. Знайомлячи читача з героєм, автор використовує наступні словосполучення для його опису:

- “*Visto a quel modo, gli parve più alto, più magro, più strano, con la scialba faccia interamente rasa, col lungo collo fasciato dal nero fazzoletto di seta, le cui punte formavano un piccolo nodo davanti, con le falde dell'abito nero che gli scendevano oltre il ginocchio, coi calzoni neri quasi aderenti alle secche e interminabili gambe, con quelle stecchite braccia che si agitavano in ossequioso saluto*” [8, с. 2]: прикметник *interminabili* утворений за допомогою і префікса *in-*, що вказує на протилежність та неможливість дії (*terminare* – закінчувати, *interminabile* – нескінченний) і суфікса – *abili*, що використовується для утворення прикметників від дієслів. Виходячи з контексту, ця метафора про безкінечні і дуже худі ноги дона Аквіланте, а

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Linguopragmatic Features of the Functioning of Affixal Derivatives in Verismo Literature (on the Example of L. Capuana's Novel “Il Marchese di Roccaverdina”) (in Ukrainian) [Lingvopragmatychni osoblyvosti funkcionuvannja afiks'al'nyh deryvativ u literaturi veryzmu (na prykladi romanu L. Kapuany “Il marchese di roccaverdina”)]

© Seliverstova A. O. [Seliverstova A. O.], nastasiia_s@knu.ua

також все речення і цілому створює в уяві його портрет – худої, високої зайнятої людини, яка постійно щось робить та кудись біжить, про що також свідчить вживання асидентону, який ніби більше й більше запевняє нас, що діловий дон Аквіланте постійно перебуває у роботі, поспішає кудись;

- “*Latinista, grecista, filosofo, teologo, giureconsulto, egli era tenuto meritatamente in grandissima stima anche nei paesi vicini.*” [8, с. 3]: суфікс *-issima* вживається на позначення абсолютних прикметників – у цьому випадку автор намагається довести, що Дон Аквіланте – неперевершений майстер своєї справи, справжній професіонал, який нізащо не складе руки, поки не переможе. Капуана, власне, й описує його такими словами, які підкреслюють освіченість Дона Аквіланте.
- “*E quantunque egli fosse incerto se si trattasse di operazioni diaboliche o di fantasticaggini e allucinazioni, non poteva difendersi dal senso di paura che in quel momento lo turbava più forte, forse perché il vento, i lampi e i tuoni imperversanti fuori influivano sui suoi nervi e crescevano l'effetto della solita e invincibile impressione*” [8, с. 4]: прикметник *invincibile* також утворений за допомогою префікса *in-*, що вказує на неможливість та протилежність дії (у цьому прикладі вказує на непереможне враження), і суфікса *-abile*, що використовується для утворення прикметників від дієслів. Дон Аквіланте здавався непереможним адвокатом, він був дуже самовпевненим та рішучим, що, власне, підкреслюється насамперед персоналізацією *il vento, i lampi e i tuoni imperversanti fuori crescevano l'effetto della solita e invincibile impressione*.

Дон Сільвіо – єдиний персонаж, якому маркіз відкривається та розповідає про скоєний злочин. Дон Сільвіо – щира, віддана Богу особа, яка вважає віру основним рушієм свого життя. Його образ побудований відповідно до наративних канонів Манзони, тому автор роману характеризує його із використанням наступних афіксальних дериватів:

- “*l'imposta poco solida del suo balconcino della sua cameretta*”, “*la sua casetta a un solo piano, all'angolo del vicoletto breve*”, “*il cappezzale del lettino ... davanti sul tavolino*” [8, с. 28]: за допомогою зменшувально-пестливих суфіксів *-ino* (*balconcino, lettino, tavolino*), *-etta* (*casetta, cameretta*), *-etto* (*vicoletto*) автор говорить про бідність дона Сільвіо, підкреслюючи

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Лінгвопрагматичні особливості функціонування афіксальних дериватів у літературі веризму (на прикладі роману Л. Капуани “Il marchese di roccaverdina”) (Українською) [Lingvopragmatychni osoblyvosti funkcionuvannja afiksaln'nyh deryvativ u literaturi veryzmu (na prykladi romanu L. Kapuany “Il marchese di roccaverdina”)]

© Селіверстова А. О. [Seliverstova A. O.], nastasiia_s@knu.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

маленьке ліжечко та столик у маленькій кімнатці, невеликий балкончик у маленькій хатинці на короткому провулочку. Таким чином, Луїджі Капуана ще раз робить акцент на тому, що для героя матеріальне майно не є важливим, що він духовна людина, тому намагається заробити собі духовне багатство;

- “*la sua personcina bassa, magra*” [8, с. 9], “*al magro corpicino del prete, in quella cameretta imbiancata a calce*” [8, с. 28]: у словах *personcina*, *corpicino* Капуана знову використовує зменшувально-пестливі суфікси *-ino/-ina*, які підкреслюють невисокий статус та своєрідну “малість” дона Сільвіо. Він проста людина, яка у порівнянні з маркізом не має нічого та не владна ні над чим. У реченні ... *la sua personcina bassa, magra, che nelle occhiaie e nelle pallide gote mostrava i segni dei digiuni e delle penitenze con cui macerava il misero corpo* епітети *personcina bassa, magra* вказують на незначущість та простоту Дона Сільвіо. Окрім того, наступна метафора *nelle pallide gote infossate* підкреслює набожність та намоленість людини – Дон Сільвіо постійно дотримується посту та молиться, про що автор говорить як про муки і без того жалюгідного тіла *con cui macerava il misero corpo*. Сільвіо це робить, щоб бути чистим перед Богом, про що говорить наступна метафора *cameretta imbiancata a calce*, яка ніби підкреслює чисту совість Сільвіо, білу, як побілені стіни в його кімнатці. До речі, такий герой – це яскравий приклад персонажів, притаманних епосі веризму: проста людина зі звичайним життям, що належала до низької верстви населення тогочасної Італії, мала свої буденні клопоти та іноді потерпала від злиднів.

Висновки. Італійська література веризму – це твори письменників кінця XIX ст., які зображували переповнене злиднями та труднощами життя звичайних людей, намагаючись винести його на противагу капіталістичному хижацтву. Власне, психологічний і мовний всесвіт письменники-веристи намагаються відтворити із використанням явищ оцінно-емоційної деривації

З усього вище зазначеного можна зробити висновок, що у романі “*Il marchese di Roccaverdina*” Л. Капуани наявна велика кількість різноманітних афіксальних дериватів, що виконують різні функції. Зменшувально-пестливі, збільшувально-згрубілі суфікси, префікси із позитивною та негативною конотаціями свідчать про багату лексику та емоційність літератури веризму. Домінуючим способом

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Linguopragmatic Features of the Functioning of Affixal Derivatives in Verismo Literature (on the Example of L. Capuana's Novel “*Il Marchese di Roccaverdina*”) (in Ukrainian) [Lingvopragmatychni osoblyvosti funkcionuvannja afiks'al'nyh deryvativ u literaturi veryzmu (na prykladi romanu L. Kapuany “*Il marchese di roccaverdina*”)]

© Seliverstova A. O. [Seliverstova A. O.], nastasiia_s@knu.ua

афіксальної деривації у літературі епохи веризму, як ми бачимо із наведених прикладів, є насамперед суфіксація, проте префіксація також залишається досить вживаним способом словотвору. Лінгвопрагматичні аспекти використання афіксальних дериватів у літературі веризму додатково розкривають особливості характеристики персонажів роману та певних подій чи описів із урахуванням тогочасних етнографічних, історичних та культурологічних компонентів.

Література:

1. Медведєва, К. М. Семантика емоційно-експресивних суфіксів квалітативних форм антропонімів, <https://moluch.ru/archive/54/7300/>.
2. Плунгян, В. Морфологія: Введення в проблематику: навчальний посібник (2003), 90.
3. Черданцева, Т. З. Мова та її образи: нариси з італійської фразеології (2007), 168.
4. *Encyclopedia of Language and Linguistics*, 2-nd edition. (Amsterdam, Netherlands, 2006). <http://www.sciencedirect.com> (accessed: 12.03.23).
5. *The Concise Oxford Dictionary of Linguistics*, 3-d edition, ed. P. H. Matthews (Oxford: Oxford University Press, 2003), 245.
6. Nagórko, A. *Zarys gramatyki polskiej ze słowotwórstwem*. (Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 1997), 315.
7. Treccani, il portale del sapere (Roma, Italia) https://www.treccani.it/enciclopedia/verismo_%28Enciclopedia-dei-ragazzi%29/

Джерельна база:

8. Capuana, L. *Il Marchese di Roccaverdina*, [file:///C:/Users/Professional/Downloads/Il_Marchese di Roccaverdina.pdf](file:///C:/Users/Professional/Downloads/Il_Marchese_di_Roccaverdina.pdf).

References:

1. Medvedjeva, K. M. *Semantyka emocijno-ekspresywnych sufiksiv kwalitativnyh form antroponimiv*, <https://moluch.ru/archive/54/7300/>.
2. Plungjan, V. *Morfologija: Vvedennja v problematyku: navchal'nyj posibnyk* (2003), 90.
3. Cherdanceva, T. Z. *Mova ta i'i' obrazy: narisy z italijs'koi' frazeologii'* (2007), 168.
4. *Encyclopedia of Language and Linguistics*, 2-nd edition. (Amsterdam, Netherlands, 2006). <http://www.sciencedirect.com> (accessed: 12.03.23).
5. *The Concise Oxford Dictionary of Linguistics*, 3-d edition, ed. P. H. Matthews (Oxford: Oxford University Press, 2003), 245.
6. Nagórko, A. *Zarys gramatyki polskiej ze słowotwórstwem*. (Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 1997), 315.
7. Treccani, il portale del sapere (Roma, Italia) https://www.treccani.it/enciclopedia/verismo_%28Enciclopedia-dei-ragazzi%29/
8. Capuana, L. *Il Marchese di Roccaverdina*, [file:///C:/Users/Professional/Downloads/Il_Marchese di Roccaverdina.pdf](file:///C:/Users/Professional/Downloads/Il_Marchese_di_Roccaverdina.pdf).

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Лінгвопрагматичні особливості функціонування афіксальних дериватів у літературі веризму (на прикладі роману Л. Капуани “Il marchese di roccaverdina”) (Українською) [Lingvopragsmatychni osoblyvosti funkcionuvannja afiksalnyh deryvativ u literaturi veryzmu (na prykladi romanu L. Kapuany “Il marchese di roccaverdina”)]

© Селіверстова А. О. [Seliverstova A. O.], nastasiiia_s@knu.ua